

Grudnyska S.M., Nikitchenko N.V. Selected questions framework of public administration in the economies regionalization of public relations

Proposals for determining the adequacy of current conditions of the conceptual foundations of legal regulation of state management of the economy are formed and reflected in the article (mostly on the example of state control of economic activity). The global trend is highlighted as the convergence of legal regulation of economic activity and government management of the economy. And this convergence using economic of legal means that are based on the consideration of functional activity as the government services and economic entities as the clients who receive them. And this convergence using economic of legal means that are based on the consideration of functional activity of the government as the services and economic entities as the clients who receive them. This trend implies a change in the direction of legal regulation for the implementation of public administration to promote the interests of economic entities in the implementation of economic activities, the realization of their rights and freedoms. The main directions of development of legislation that govern the relationship of the state management of the economy, the quality of public services and protection of the rights and freedoms of economic entities should be in this context. It is noted that on the state as a public entity which carries out management on a holistic economic complex of the country and is responsible for ensuring public economic order in the country, have a duty to perform the functions of planning and forecasting, control and regulation of economic activities at the national, regional and various local levels. The question about the indicative planning based on the concept of public services is appropriate in a market economy and decentralization of public relations.

Key words: legal regulation of the state management of the economy, local government, the concept of public services, the rights and freedoms of economic entities.

УДК 342.9:351.74.081.65

Ю.С. Коллер

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ
НОСІННЯ ФОРМЕНОГО ОДЯГУ ТА ЗНАКІВ РОЗРІЗНЕННЯ**

У статті на основі аналізу наукових джерел, чинного законодавства та законопроектів України розглянуто актуальні питання щодо встановлення адміністративної відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення. Внесено пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері.

Ключові слова: відповідальність, незаконне носіння, формений одяг, знаки розрізнення, мілітаризація.

Постановка проблеми. В Україні за роки її незалежності з'явилося багато державних та приватних структур, що всупереч чинному законодавству незаконно використовують однострій, тобто форму одягу, її елементи, символіку та знаки розрізнення військовослужбовців військових формувань, працівників органів внутрішніх справ тощо. Це призвело до надлишкової

мілітаризації суспільства, коли практично всі приватні охоронні структури, а також козацькі формування, які фактично є громадськими об'єднаннями, у своїй діяльності носять формений одяг, символіку та знаки розрізнення (погони, зірочки, лампаси) силових структур не маючи на це права.

Останнім часом спостерігається збільшення кількості випадків незаконного використання форменого одягу, символіки та знаків розрізнення, встановлених тільки для відповідних категорій осіб, передбачених законодавством України. Крім того, через останні події в нашій країні, почастішали випадки протиправних дій з боку осіб, які використовують камуфляжну форму, прикриваючись «фальшивим» статусом членів формувань самооборони Майдана, бійців добровольчих батальйонів, учасників АТО, військовослужбовців Збройних сил України та Національної гвардії України, працівників спецпідрозділів МВС України тощо. Збільшення кількості таких випадків, на нашу думку, відбувається через відсутність норм у вітчизняному законодавстві щодо відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами, які не мають на те права. У зв'язку з цим постає актуальна проблема щодо притягнення вищезазначених осіб до відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід наголосити, що зазначена проблема не перший рік є об'єктом наукових досліджень і дискусій. Значний науковий внесок у дослідженні питань щодо специфіки правового статусу військовослужбовців та осіб рядового й начальницького складу ОВС, порядку носіння ними форменого одягу, а також відповідальності за порушення правил носіння форменого одягу та знаків розрізнення військових формувань України, правоохоронних органів особами, які не мають на те права згідно із законодавством України, внесли такі науковці, як М.І. Ануфрієв, М.В. Аргамонов, В.Т. Білоус, Ю.Ф. Кравченко, В.О. Кузнецов, О.Є. Луньов, А.Ф. Мота, О.В. Негодченко, С.В. Петков, О.Л. Сігал, В.В. Чумак, В.О. Шамрай та інші.

Однак, на жаль, законодавець так і не врахував висновки та пропозиції досліджень зазначених авторів для встановлення відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами, які не мають на те права. Окрім того, їх пропозиції здебільшого вже втратили свою актуальність та не відповідають сучасним реаліям, оскільки були надані до початку останніх подій, що відбулися в нашій державі й були розраховані на їх застосування та використання в мирний час. Вказане зумовлює актуальність досліджуваної теми.

Формування цілей. З огляду на вищезазначене, метою статті є дослідження актуальних питань щодо встановлення адміністративної відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні законодавець визначив, що використання форменого одягу, встановленого для державних службовців відповідного органу держави, дозволяється лише особам, які проходять державну (військову) службу в ньому або звільнені з правом носіння форменого одягу; використання форменого одягу іншими особами забороняється [1, с. 3]. Конституція України зазначає, що виключно законами України встановлюються військові звання, дипломатичні ранги та інші спеціальні звання [2].

Правовий режим носіння форменого одягу та знаків розрізнення різних державних структур, зокрема силових, визначається багатьма нормативно-правовими актами, відповідно до яких встановлюється право носіння форменого одягу та знаків розрізнення виключно для конкретних категорій осіб відповідних силових структур, наприклад:

– для військовослужбовців відповідно до ст. 7 Закону України від 25.03.1992 «Про військовий обов'язок і військову службу» [3] устанавлюється військова форма одягу, знаки розрізнення та відзнаки, зразки яких передбачені в Постанові Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 17.07.2003 № 1073 «Про затвердження зразків форми одягу і знаків розрізнення військовослужбовців Збройних Сил, інших військових формувань, Державної спеціальної служби транспорту, осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби та ліцеїстів військових ліцеїв і ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою» [4];

– військовослужбовці Національної гвардії України відповідно до Закону України від 13.03.2014 «Про Національну гвардію України» [5], які при виконанні обов'язків служби носять військову форму одягу та відповідні знаки розрізнення, зразки яких затверджуються КМУ;

– працівники міліції згідно із Законом України від 20 грудня 1990 року «Про міліцію» [6] та Постановою Верховної Ради України від 22.04.1993 № 3135-ХІІ «Про спеціальні звання, формений одяг та знаки розрізнення в органах внутрішніх справ України» [7] мають єдиний формений одяг і знаки розрізнення, зразки яких затверджені постановою КМУ від 14.08.2013 № 594 «Про формений одяг працівників міліції» [8], а правила носіння – наказом Міністерства внутрішніх справ України від 24.05.2002 № 535 «Про затвердження Правил носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, військовослужбовцями спеціальних моторизованих військових частин міліції внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України» [9] тощо.

Однак, аналіз чинного законодавства свідчить про те, що воно містить прогалини щодо притягнення до відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення осіб, які не мають на це права. Так, п. 4 ст. 7 Закону України «Про військовий обов'язок та війсь-

кову службу» зазначає, що носіння військової форми одягу, знаків розрізнення та відзнак військовослужбовців особами, які не мають на це права, забороняється й тягне за собою відповідальність згідно із законом [3]. Крім того, у ч. 3 ст. 16 Закону України «Про міліцію» визначено, що використання спеціальних звань, відзнак, форми одягу й службового посвідчення працівника міліції особою, яка не є працівником міліції, тягне за собою відповідальність за законом [6]. Водночас ані в Кодексі України про адміністративні правопорушення, ані в Кримінальному кодексі України не передбачена конкретна норма щодо відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення.

Необхідно зазначити, що питання про встановлення відповідальності та впорядкування носіння форменого одягу й знаків розрізнення порушувалося протягом 2008-2012 рр., а саме:

- у 2008 р. народним депутатом України Москалем Г.Г. був поданий законопроект від 03.04.2008 № 2328 «Про демілітаризацію та впорядкування носіння форменого одягу», відповідно до якого пропонувалося внести зміни до статті 186-1 КУпАП «Незаконні дії щодо державних нагород, форменого одягу та знаків розрізнення», у якій передбачити відповідальність за привласнення або носіння особою, яка не має на те права, їх незаконне зберігання, також носіння форменого та знаків розрізнення особами, які не мають на те права [10];

- у 2009 р. народним депутатом України Москалем Г.Г. знову був поданий проект Закону України на заміну раніше поданого «Про впорядкування носіння форменого одягу» від 12.01.2009 № 2328, відповідно до якого було запропоновано доповнити КУпАП новою статтею 186-2, згідно з якою передбачити відповідальність за незаконне використання форменого одягу, встановленого для осіб, які проходять державну службу, іншими особами [11]. Крім того, на заміну цього законопроекту 02 березня 2009 року був поданий доопрацьований проект Закону України «Про упорядкування носіння форменого одягу», відповідно до якого було запропоновано доповнити КУпАП новою статтею 186-7 «Незаконне носіння форменого одягу», згідно з якою передбачити відповідальність за носіння форменого одягу особами, які не мають на те права згідно із законодавством України, або порушення правил носіння форменого одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями (особами начальницького і рядового складу) Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів, органів спеціального призначення, а також державними службовцями, працівниками цих та інших державних органів [12];

- у 2010 році групою народних депутатів України в складі В. В. Грицака, В.А. Бевза, О.О. Зарубінського, М.М. Петрука,

О.Ф. Бобильова та О.І. Кузьмука був поданий доопрацьований проект Закону України від 19.11.2010 № 4585 «Про внесення змін до деяких законів України щодо носіння форменого одягу, використання знаків розрізнення та символіки», відповідно до якого в статті 186-1 КУпАП пропонувалося передбачити відповідальність за «Незаконні дії щодо державних нагород, форменого одягу, знаків розрізнення», а саме купівлю, продаж, обмін чи іншу оплатну передачу ордена, медалі, нагрудного знака до почесного звання, їх привласнення або носіння особою, яка не має на те права, або їх незаконне зберігання, а так само носіння військової форми одягу Збройних сил України, форми одягу інших військових формувань, органів виконавчої та судової влади, знаків розрізнення, використання колористики «камуфляж» для військовослужбовців та осіб, які мають спеціальні звання, особами, які не мають на те права [13]. Аналогічна пропозиція щодо внесення змін до КУпАП у статтю 186-1 такого ж змісту була в 2012 році в проекті Закону України від 09.08.2012 № 0908, поданого вищезазначеною групою народних депутатів України [14];

– у 2011 році Сігал О. Л. запропонував доповнити КУпАП статтею 186-7 «Незаконне носіння форменого одягу», відповідно до якої встановити відповідальність за носіння форменого одягу із знаками розрізнення, з символікою військових формувань України, правоохоронних та контролюючих органів особами, які не мають на те права згідно із законодавством України [1, с. 19].

Слід зазначити, що, на жаль, жодна вищезазначена пропозиція так і не була врахована законодавцем для встановлення відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами, які не мають на те права. Однак, збільшення за останній час кількості випадків незаконного використання форменого одягу, символіки та знаків розрізнення, встановлених тільки для відповідних категорій осіб, передбачених законодавством України, дає підстави вважати, що зазначена проблема залишається актуальною і на сьогоднішній день.

Варто погодитися з вищезазначеними пропозиціями щодо встановлення адміністративної відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення шляхом внесення відповідних змін до КУпАП. Проте, на нашу думку, внесення змін до чинної статті 186-1 КУпАП або доповнення КУпАП окремими статтями 186-2 чи 186-7 не є прийнятним, оскільки на сьогодні:

– стаття 186-1 КУпАП встановлює відповідальність за незаконні дії щодо державних нагород [15];

– статтю 186-2 КУпАП було виключено на підставі Закону України від 23.02.2006 № 3504-IV [16];

– стаття 186-7 КУпАП, доповнена згідно із Законом України від 12.01.2012 № 4319-VI, встановлює відповідальність за недоставляння або порушення строку доставляння обов'язкового безоплатного примірника документів [17].

Тому, на нашу думку, необхідно внести зміни до КУпАП шляхом доповнення статтею 186-8, відповідно до якої й встановити адміністративну відповідальність за незаконне носіння та використання форменого одягу та знаків розрізнення особами, які не мають на те права, встановивши при цьому адміністративне стягнення у вигляді накладання штрафу.

Висновки. Таким чином, урахувавши вищевикладене, можна дійти висновку, що питання щодо адміністративної відповідальності за незаконне носіння форменого одягу та знаків розрізнення було й залишається актуальним та відкритим і на сьогоднішній день. На нашу думку, законодавцеві необхідно негайно повернутися до цієї проблеми та прийняти відповідну законодавчу базу, де безперечно передбачити внесення змін до чинного КУпАП шляхом доповнення статті 186-8, яку викласти в такій редакції:

«Стаття 186-8. Незаконне носіння та використання форменого одягу та знаків розрізнення

Незаконне носіння та використання форменого одягу й знаків розрізнення особами, які не мають на те права, – тягнуть за собою накладання штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Використані джерела:

1. Сігал О. Л. Адміністративно-правові засади носіння форменого одягу у військових формуваннях України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О. Л. Сігал. – К., 2011. – 23 с.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254 к 196 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 27. – Ст. 385.

4. Про затвердження зразків форми одягу і знаків розрізнення військовослужбовців Збройних сил, інших військових формувань, Державної спеціальної служби транспорту, осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби та ліцеїстів військових ліцеїв і ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою : постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1073 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1073-2003-%D0%BF>.

5. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/876-18>.

6. Про міліцію : Закон України від 20.12.1990 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст. 20.

7. Про спеціальні звання, формений одяг та знаки розрізнення в органах внутрішніх справ України : постанова Верховної Ради України від 22.04.1993 № 3135-XII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3135-12>.

8. Про формений одяг працівників міліції: постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 № 594 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/594-2013-%D0%BF>.

9. Про затвердження Правил носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, військовослужбовцями спеціальних моторизованих військових частин міліції внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24.05.2002 № 535 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : chrome-extension://oemmnndcblldboiebfnladdacdbdfmadadm/http://files.ratnik.gov.ua/2010-11/1288725828.pdf.

10. Про демілітаризацію та впорядкування носіння форменого одягу : проект Закону України від 03 квітня 2008 р. № 2328 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=32221.

11. Про впорядкування носіння форменого одягу : проект Закону України від 12 січня 2009 р. № 2328 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF1SO00C.html.

12. Про впорядкування носіння форменого одягу : проект Закону України від 02 березня 2009 р. № 2328 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=32221.

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо носіння форменого одягу, використання знаків розрізнення та символіки : проект Закону України від 19 листопада 2010 р. № 4585 // Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=35413.

14. Про внесення змін до деяких законів України щодо носіння форменого одягу, використання знаків розрізнення та символіки : проект Закону України від 12 грудня 2012 р. № 0908 // Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45051.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.

16. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України щодо відповідальності за порушення виборчих прав громадян : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3504-IV // Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3504-15>.

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо доставляння обов'язкового безоплатного примірника документів : Закон України від 12

січня 2012 р. № 4319-VI // // Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4319-17/paran2#n2>.

Коллер Ю.С. Административная ответственность за незаконное ношение форменной одежды и знаков отличия

В статье на основе анализа научных источников, действующего законодательства и законопроектов Украины рассматриваются актуальные вопросы по установлению административной ответственности за незаконное ношение форменной одежды и знаков отличия. Внесены предложения по усовершенствованию действующего законодательства в исследуемой сфере.

Ключевые слова: *ответственность, незаконное ношение, форменная одежда, знаки отличия, милитаризация.*

Koller Y.S. The administrative responsibility for illegal wearing of uniforms and insignia

The article based on the analysis of scientific sources, the current legislation and draft laws of Ukraine discusses the current issues on the establishment of administrative responsibility for illegal wearing of uniforms and insignia. In Ukraine during the years of independence there are many public and private entities that are contrary to applicable law illegally use the uniform, i.e. the illegal wearing, its elements, symbols and insignia of the servicemen of the military formations, employees of authorities of internal Affairs etc. This has led to the excessive militarization of society, when virtually all private security companies, as well as the Cossack formations, which are actually public associations, in their work uniforms, symbols and insignia (shoulder boards, stars, stripes) power structures without the rights.

Recently there has been an increase in the number of cases of illegal use of uniforms, symbols and insignias established for corresponding categories of persons stipulated by the legislation of Ukraine. In addition, in connection with the recent events in our country, the cases of illegal actions by persons that use camouflage, hiding behind a "fake" membership units of Maidan self-defense fighters volunteer battalions ATO participants, members of the Armed forces of Ukraine and the National guard of Ukraine, employees of special forces of the Ministry of internal Affairs of Ukraine etc. The increasing number of such cases, in our opinion, is due to the lack of norms in domestic legislation on liability for illegal wearing of uniforms and insignia by persons who have no right. This raises an urgent problem about bringing these persons to justice for the illegal wearing of uniforms and insignia. This problem is not the first year is the subject of research and debate. However, the conclusions and suggestions of these studies unfortunately were not taken into account by the legislator to establish liability for illegal wearing of uniforms and insignia by persons who have no right. In addition, their proposals is basically already outdated and do not meet modern realities, since they occurred prior to the recent events that occurred in our state and were designed for their application and use in peacetime.

The author concluded that the issue of administrative responsibility for illegal wearing of uniforms and insignia was and remains relevant and open to date. The

legislator must immediately return to this issue and to take appropriate legislative framework, where undoubtedly provide for amendments to the Code of Ukraine on administrative offences by supplementing article 186-8, whereby to establish administrative liability for illegal possession and use of uniforms and insignia by persons not having the right to do so, setting an administrative penalty in the form of fines.

Key words: *responsibility, illegal wearing, uniforms, insignia, militarization.*

УДК 342.9

М.Л. Погребницький

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ БОРЬБОЮ ІЗ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

У статті проаналізовано правові проблеми адміністративного управління в цій сфері, внесено пропозиції, спрямовані на вдосконалення адміністративно-правового механізму боротьби із транснаціональною організованою злочинністю за рахунок концентрації повноважень як у сфері досудового розслідування, так і в галузі управління правоохоронними органами, що задіяні в цьому процесі.

Доведено, що саме концентрація зусиль у боротьбі із транснаціональною злочинністю у межах єдиного органу управління та розслідування може певним чином «переломити ситуацію», створити передумови для того, щоб у практичній площині покарати осіб, які беруть участь у діяльності транснаціональних злочинних організацій.

Ключові слова: *адміністративне управління, право, механізм, транснаціональна злочинність, правоохоронні органи, боротьба.*

Постановка проблеми. Транснаціональна організована злочинність, що являє собою вищу форму розвитку злочинності, продовжує завойовувати та монополізувати все більш широкі сфери суспільного життя практично кожної держави, забезпечуючи себе постійним високим прибутком, створює загрози для національної безпеки України, захоплює території, організує терористичні акти та диверсії.

Цими діями вона порушує нормальне функціонування соціальних і економічних інститутів і компрометує їх, що призводить до втрати довіри до демократичних процесів в Україні; підриває процес розвитку і зводить нанівець намагання держави приєднатися до європейського співтовариства; ставить у положення жертви населення нашої країни й експлуатує людські пороки, отримуючи при цьому доходи. Таким чином, боротьба з цим видом злочинності, усунення причин та умов, що її породжують, стає проблемою національного масштабу.

Одним із напрямів успішного вирішення цієї проблеми є подальша розробка практичних науково обґрунтованих заходів протидії та боротьби з транснаціональною організованою злочинною діяльністю.